

**CENTRALNY OŚRODEK CHŁODNICTWA
„COCH” w Krakowie Sp. z o. o.**

**Certyfikacja kompetencji osób działających w dziedzinie
chłodnictwa, pomp ciepła i klimatyzacji**

**PROGRAM CERTYFIKACJI
PR-04**

Kraków 2008

ZAKRES PROGRAMU

Program certyfikacji obejmuje certyfikację kompetencji personelu (osób) działających w dziedzinie chłodnictwa, klimatyzacji i pomp ciepła na zgodność z wymaganiami przepisów prawnych, norm i specyfikacji technicznych w ramach zakresu akredytacji:

Lp.	Rodzaj certyfikowanych osób	Program certyfikacji	Dokument normatywny stanowiący podstawę certyfikacji
1.	Specjaliści w zakresie chłodnictwa, klimatyzacji i pomp ciepła w kategoriach: A - konserwacja, obsługa B - konserwacja, obsługa, montaż, rozruch, naprawa C - projektowanie instalacji, konstruowanie, konsultacje techniczne, nadzór	COCH PR - 04. Program certyfikacji osób działających w dziedzinie chłodnictwa, pomp ciepła i klimatyzacji	PN-EN 13313: 2003 Instalacje ziębnicze i pompy ciepła. Kompetencje personelu. Normatywne wymagania kwalifikacyjne COCH nr WK-0001/97/03/08

TERMINOLOGIA

W opracowaniu stosowane są podane poniżej definicje.

certyfikat kompetencji - egzamin -	dokument wydany przez jednostkę certyfikującą potwierdzający, że dana osoba spełnia wyspecyfikowane wymagania dotyczące kompetencji
egzamin ogólny -	mechanizm, będący częścią oceny, służący do pomiaru kompetencji kandydata za pomocą jednego lub więcej sposobów – pisemnie, ustnie, w praktyce czy przez obserwację
egzamin kierunkowy -	egzamin z wiedzy ogólnej na temat wymagań bezpieczeństwa i czynników ziębniczych.
egzamin praktyczny -	egzamin z wiedzy specyficznej dla danego poziomu kompetencji, zróżnicowanej w zależności od tego, o jaką kategorię kompetencji ubiega się kandydat.
egzaminator -	egzamin mający wykazać praktyczną biegłość kandydata, w trakcie którego zadaniem kandydata jest wykazać znajomość wymagań dotyczących bezpieczeństwa i umiejętność stosowania się do nich w sytuacjach mogących wystąpić w praktyce.
jednostka certyfikująca -	osoba o odpowiednich kwalifikacjach technicznych i osobowych, kompetentna do przeprowadzania egzaminu i / lub wystawiania ocen
kandydat -	jednostka prowadząca certyfikację.
	wnioskujący, który spełnia wyspecyfikowane warunki wstępne, pozwalające jemu / jej na poddanie się procesowi certyfikacji

kompetencje -	wykazana zdolność do stosowania wiedzy i / lub umiejętności oraz, jeżeli to istotne, wykazanych cech osobowych jak to określono w programie certyfikacji
kwalifikacja -	wykazanie cech osobowych, wykształcenia, wyszkolenia i / lub doświadczenia zawodowego
ocena -	proces prowadzący do wydania decyzji o certyfikacji, podczas którego ocenia się spełnienie przez daną osobę wymagań zawartych w programie
proces certyfikacji -	wszystkie działania, łącznie z wnioskowaniem, oceną, decyzją o certyfikacji, nadzorem, ponowieniem certyfikacji, wykorzystywaniem certyfikatów i logo / znaków, przy pomocy których jednostka certyfikująca ustala, że dana osoba spełnia wyspecyfikowane wymagania dotyczące kompetencji
program certyfikacji -	określone wymagania certyfikacyjne odnoszące się do wyspecyfikowanych kategorii osób, w stosunku do których stosuje się te same normy i zasady oraz te same procedury
system certyfikacji -	zbiór procedur i zasobów do prowadzenia certyfikacji zgodnie z programem certyfikacji, mającego na celu wydanie certyfikatu kompetencji, łącznie z jego utrzymaniem
wnioskujący (o certyfikację) -	składający wniosek o certyfikację kompetencji

SYSTEM CERTYFIKACJI

Jednostka certyfikująca

Jednostka certyfikująca powinna spełniać wymagania normy PN-EN ISO/IEC 17024 „Ocena zgodności. Ogólne wymagania dotyczące jednostek certyfikujących osoby” i uzyskać akredytację w tym zakresie. Kompetencje danej osoby powinny być oceniane przez akredytowaną jednostkę certyfikującą personel.

Podstawowe elementy systemu certyfikacji

Podstawowymi elementami procesu certyfikacji personelu są:

- złożenie wniosku o certyfikację;
- ocena (przegląd wniosku, poziom wiedzy i umiejętności praktycznych);
- decyzja o certyfikacji;
- nadzór nad posiadaczem certyfikatu;
- ponowna certyfikacja;
- wykorzystywanie certyfikatów i logo / znaków.

Ogólny schemat certyfikacji personelu przedstawiono na rys. 4.1.

Wymagania dotyczące kompetencji

Kategorie kompetencji

Kategorie kompetencji personelu działającego w dziedzinie chłodnictwa, klimatyzacji i pomp ciepła dzieli się w sposób następujący:

- **kategoria A:** personel zajmujący się konserwacją i obsługą
- **kategoria B:** personel zajmujący się konserwacją, obsługą, montażem, rozruchem i naprawą

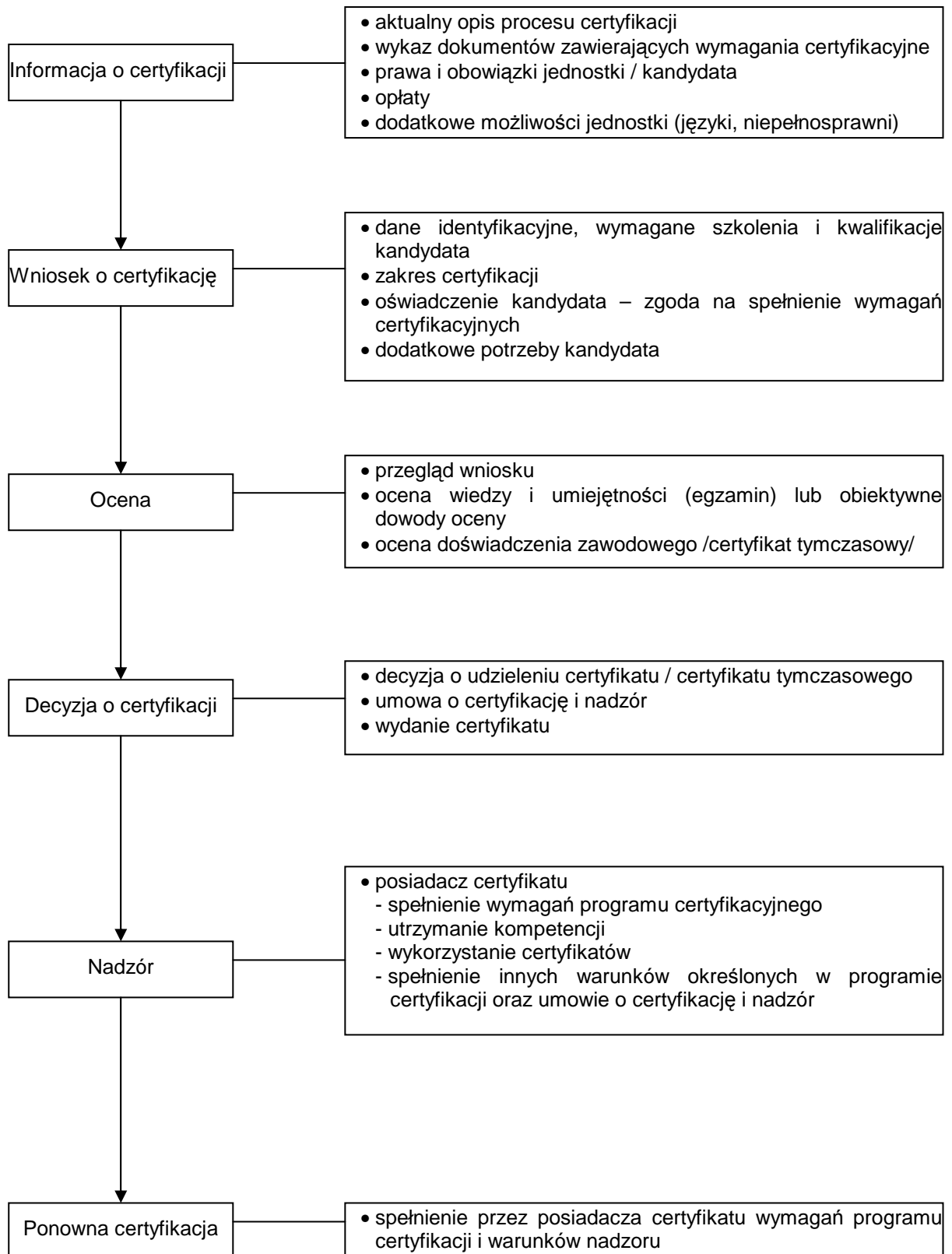
- **kategoria C:** personel zajmujący się projektowaniem, konstruowaniem, konsultacjami technicznymi i nadzorem.

Certyfikacja kompetencji może być ograniczona do zakresów częściowych czynności objętych poszczególnymi kategoriami kompetencji, zakresem mocy urządzeń i instalacji w obszarze działania personelu oraz stosowanymi w nich czynnikami. Ograniczenia wynikają z obowiązujących przepisów prawnych i / lub z doświadczenia zawodowego wnioskującego o certyfikację w zakresie wymaganych kwalifikacji osób działających w dziedzinie chłodnictwa, klimatyzacji i pomp ciepła, mocy ziębniczej urządzeń i instalacji oraz stosowanych w nich czynników. W procesie certyfikacji przyjęto, że:

- w zakresie wymaganych kwalifikacji mają zastosowanie właściwe przepisy prawne,
- w zakresie czynników stosowanych w urządzeniach i instalacjach mają zastosowanie wymagania normy PN-EN 378-1,
- w zakresie mocy ziębniczej urządzeń i instalacji stosuje się następującą klasyfikację:
  - urządzenia i instalacje o mocach do 20 kW,
  - urządzenia i instalacje o mocach do 100 kW,
  - urządzenia i instalacje o mocach do 1 500 kW,
  - urządzenia i instalacje o mocach powyżej 1 500 kW,

Ogólną klasyfikację urządzeń i instalacji ziębniczych i klimatyzacyjnych, ze względu na moc ziębniczą, przyjęto w oparciu o wiedzę, doświadczenie naukowo – badawcze COCH oraz praktykę zawodową w tym zakresie i sformułowano ją w następujący sposób:

- *urządzenia i instalacje o bardzo małych mocach - do 0,1 kW,*
- *urządzenia i instalacje o małych mocach - do 20 kW,*
- *urządzenia i instalacje o średnich mocach - do 100 kW,*
- *urządzenia i instalacje o dużych mocach - do 1 500 kW,*
- *urządzenia i instalacje o bardzo dużych mocach - powyżej 1 500 kW,*

RYS. 4.1. SCHEMAT OGÓLNY SYSTEMU CERTYFIKACJI

CERTYFIKACJA OSÓB – SPOSÓB POSTĘPOWANIA

Wnioskowanie o certyfikację

Wnioskujący składa w Dziale Certyfikacji Personelu wniosek o certyfikację kompetencji, w którym powinien określić kategorię, na którą zamierza uzyskać certyfikat.

Do wniosku powinny być dołączone:

- a) dokumenty umożliwiające określenie kwalifikacji zawodowych wnioskującego,
- b) kopię dowodu wniesienia opłaty.

Jednostka certyfikująca sprawdza kompletność wniosku i załączników oraz prawidłowość ich wypełnienia. Następnie dokonuje weryfikacji informacji o kandydatach złożonych w czasie rejestracji. Po sprawdzeniu kompletności wniosku i weryfikacji informacji w nim zawartych, jednostka certyfikująca dokonuje kwalifikacji kandydata na kategorię kompetencji. W procesie kwalifikacji kandydatów na kategorii kompetencji kierownik jednostki może zwrócić się do Komitetu Technicznego o wydanie opinii. Wnioskujący otrzymuje potwierdzenie przyjęcia wniosku o certyfikację z kwalifikacją na określoną kategorię kompetencji, a następnie wniosek zostaje wpisany w rejestrze wniosków o certyfikację. W przypadku negatywnego wyniku sprawdzenia, jednostka certyfikująca sporządza wykaz niezgodności i zawiadamia wnioskującego o niezgodnościach. Wpisanie daty rejestracji i wystawienie potwierdzenia następuje w dniu usunięcia ostatniej niezgodności.

Wnioskujący może wystąpić o obniżenie kategorii kompetencji w trakcie postępowania certyfikacyjnego. Wystąpienie to w formie pisemnej dołączone jest do dokumentacji wniosku.

Ocena

Przegląd wniosku i kwalifikacji kandydatów

Jednostka certyfikująca dokonuje przeglądu wniosku w celu potwierdzenia, że:

- a) jednostka certyfikująca ma możliwość przeprowadzenia certyfikacji, o którą ubiega się osoba;
- b) jednostka certyfikująca zna i może, w rozsądnych granicach, zaspokoić specjalne potrzeby wnioskujących, takie jak język i/lub niepełnosprawność;
- c) wnioskujący posiada wymagane wykształcenie i kwalifikacje.

Aby uzyskać certyfikat kompetencji, dana osoba powinna udokumentować posiadane kwalifikacje wymagane dla kandydatów oraz poddać się egzaminowi z określonego zakresu wiedzy teoretycznej i umiejętności praktycznych.

Kandydaci, w zależności od kategorii kompetencji, o którą się ubiegają, powinni spełniać następujące wymagania:

Kategoria A

- wykształcenie techniczne na poziomie szkoły zawodowej
- udokumentowany co najmniej 1 rok doświadczenia zawodowego lub ukończone szkolenie w zakresie konserwacji i obsługi instalacji ziębniczych i klimatyzacyjnych

Kategoria B

- średnie wykształcenie ogólne lub techniczne (technikum)

- udokumentowane co najmniej 3 - letnie doświadczenie zawodowe w zakresie obsługi, konserwacji, montażu i napraw instalacji ziębnych i klimatyzacyjnych lub
- wykształcenie techniczne na poziomie zasadniczej szkoły zawodowej
- udokumentowane co najmniej 6-letnie doświadczenie zawodowe oraz ukończone szkolenie w zakresie obsługi, konserwacji, montażu i napraw instalacji ziębnych i klimatyzacyjnych

Kategoria C

- wyższe wykształcenie techniczne
- 3 - letnie doświadczenie zawodowe, w tym 1 rok praktyki w zakresie projektowania, konstruowania, konsultacji technicznych, nadzoru instalacji ziębnych i klimatyzacyjnych lub
- średnie wykształcenie techniczne
- udokumentowane 6-cio letnie doświadczenie zawodowe, w tym 2 lata praktyki w zakresie projektowania, konstruowania, konsultacji technicznych, nadzoru instalacji ziębnych i klimatyzacyjnych.

W przypadku posiadania innych dokumentów potwierdzających określony zasób wiedzy i umiejętności np. kursy i szkolenia specjalistyczne, nabyte uprawnienia, staże, pełnione funkcje, wskazane jest załączenie ich do wniosku o certyfikację kompetencji. Mogą one stanowić ważne uzupełnienie w/w wymagań przy ubieganiu się o certyfikat kompetencji.

Ocena poziomu wiedzy i umiejętności praktycznych (egzamin)

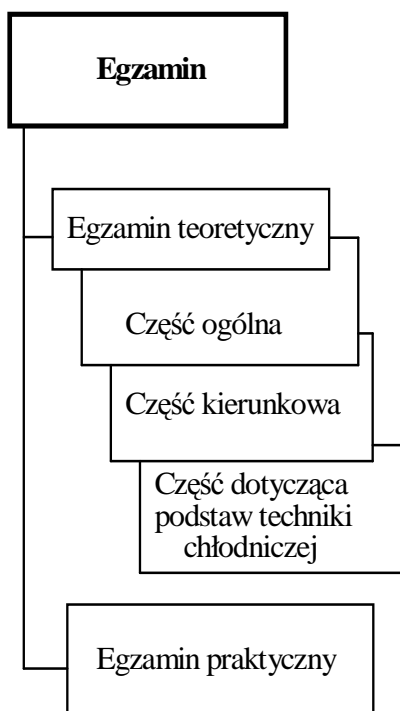
Ogólne zasady przeprowadzania egzaminów przedstawiono na Rys. 5.1.

Zakres wiedzy i umiejętności

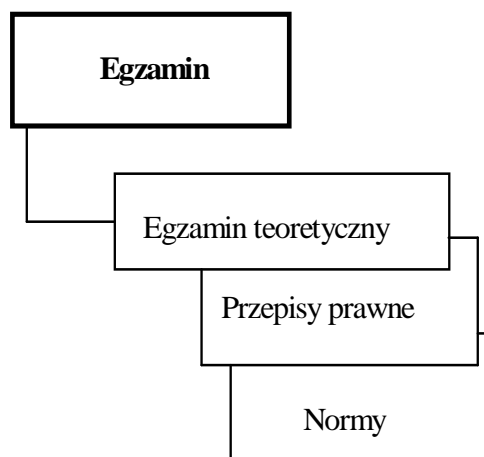
Zakres wiedzy i umiejętności wymagany przy ubieganiu się o kategorię kompetencji przedstawiono na schematach: rys. 5.2 – dla kategorii A, rys. 5.3 – dla kategorii B, rys. 5.4 – dla kategorii C.

Na rys. 5.5 przedstawiono ogólne wymagania dotyczące przeprowadzania egzaminów.

Wydanie certyfikatu kompetencji

Ponowna certyfikacja

RYS. 5.1. ZASADY OGÓLNE PRZEPROWADZANIA EGZAMINÓW

Zakres egzaminów

Egzamin składa się z egzaminu ogólnego, egzaminu kierunkowego, egzaminu dotyczącego podstaw techniki chłodniczej oraz z egzaminu praktycznego, a w przypadku odnawiania certyfikatu z egzaminu ogólnego z zakresu wiedzy obejmującej przepisy prawne i normy dotyczące bezpieczeństwa.

Egzaminy ogólny, kierunkowy i dotyczący podstaw techniki chłodniczej mają formę pisemną.

Dla ubiegających się o kategorię A egzamin dotyczący podstaw techniki chłodniczej nie jest konieczny w przypadku możliwości udokumentowania wykształcenia w zakresie podstaw techniki chłodniczej, uzyskanego w średniej lub wyższej szkole technicznej lub ukończenia specjalistycznego szkolenia w zakresie chłodnictwa i klimatyzacji.

Dla ubiegających się o kategorię B i C egzamin dotyczący podstaw techniki chłodniczej nie jest konieczny w przypadku możliwości udokumentowania wykształcenia w zakresie podstaw techniki chłodniczej, uzyskanego w średniej lub wyższej szkole technicznej.

Wyboru wymaganej liczby pytań egzaminacyjnych dokonuje egzaminator ze "Zbioru pytań i zadań egzaminacyjnych na kategorii kompetencji A, B, C", zwanych dalej zbiorem pytań, zatwierdzonego przez Dział Certyfikacji Personelu, przekazanego egzaminatorowi. Odbiór zbioru pytań egzaminator potwierdza podpisem.

Egzamin praktyczny obejmuje zakres zagadnień pozwalających na sprawdzenie, czy kandydaci potrafią stosować się w sytuacjach rzeczywistych do wymagań bezpieczeństwa.

Pozytywny wynik egzaminu jest warunkiem koniecznym uzyskania certyfikatu.

Egzamin teoretyczny – część ogólna

Egzamin z wiadomości ogólnych z zakresu wymagań bezpieczeństwa, ochrony zdrowia i środowiska oraz zasad oszczędzania energii dla danej kategorii kompetencji, obejmuje wyłącznie pytania wybrane w sposób losowy ze zbioru pytań. Wymagana liczba pytań jest zgodna z wykazem dotyczącym egzaminu z wiadomości ogólnych, rys. 5.5.

Egzamin teoretyczny – część kierunkowa

Egzamin kierunkowy z wiadomości specyficznych z zakresu techniki chłodniczej dla danej kategorii kompetencji, obejmuje wyłącznie pytania wybrane losowo ze zbioru pytań. Wymagana liczba pytań jest zgodna z wykazem dot. egzaminu kierunkowego, rys. 5.5.

Egzamin teoretyczny – część dotycząca podstaw techniki chłodniczej

Egzamin dotyczący podstaw techniki chłodniczej obejmuje wyłącznie pytania wybrane w sposób losowy ze zbioru pytań. Wymagana liczba pytań jest zgodna z wykazem dotyczącym egzaminu z podstaw techniki chłodniczej, rys. 5.5.

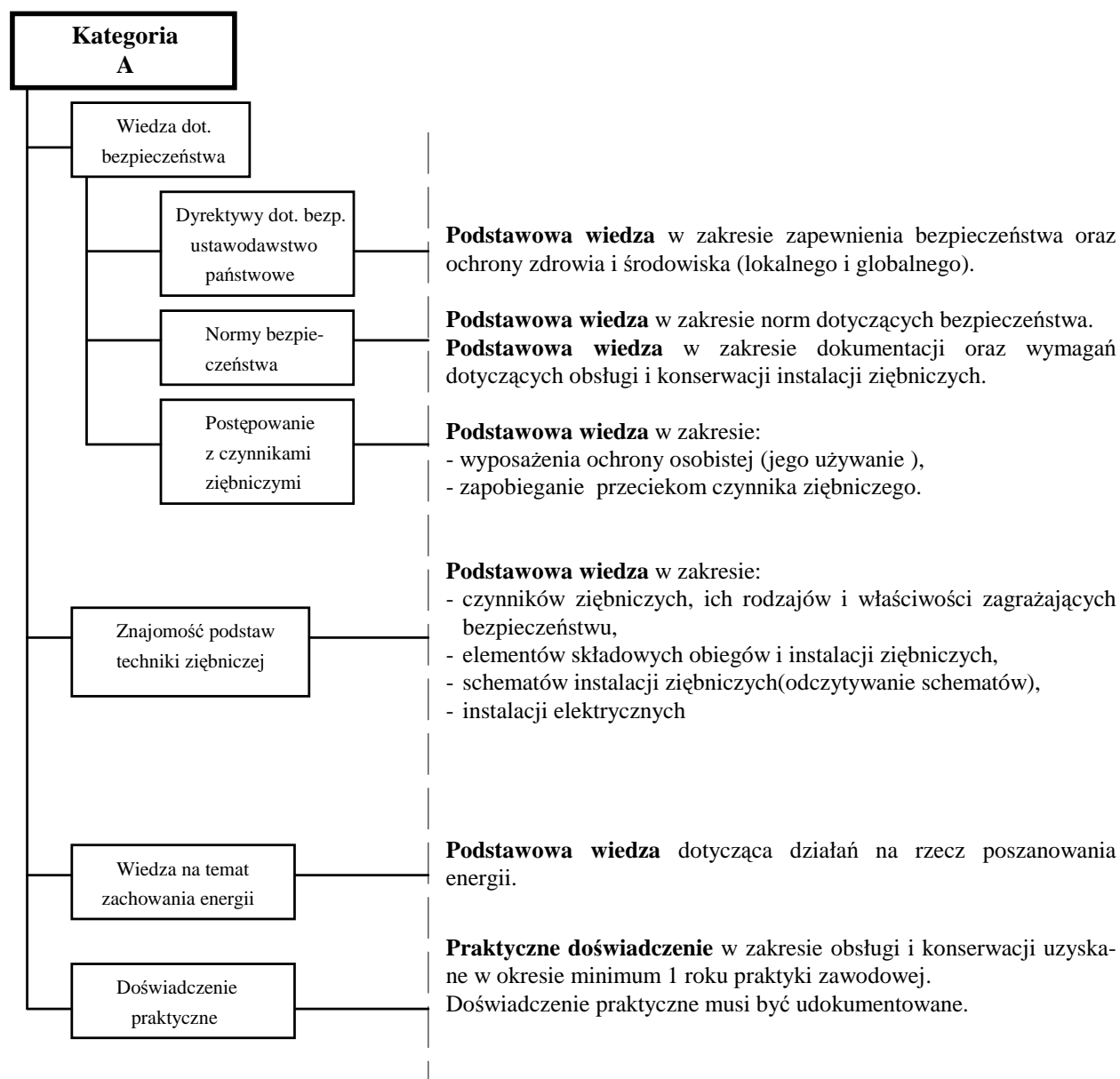
Egzamin dotyczący podstaw techniki chłodniczej nie jest konieczny w przypadku możliwości udokumentowania wykształcenia w zakresie podstaw techniki chłodniczej, uzyskanego w średniej lub wyższej szkole technicznej lub ukończenia specjalistycznego szkolenia w zakresie chłodnictwa i klimatyzacji (dotyczy kategorii A).

Egzamin praktyczny

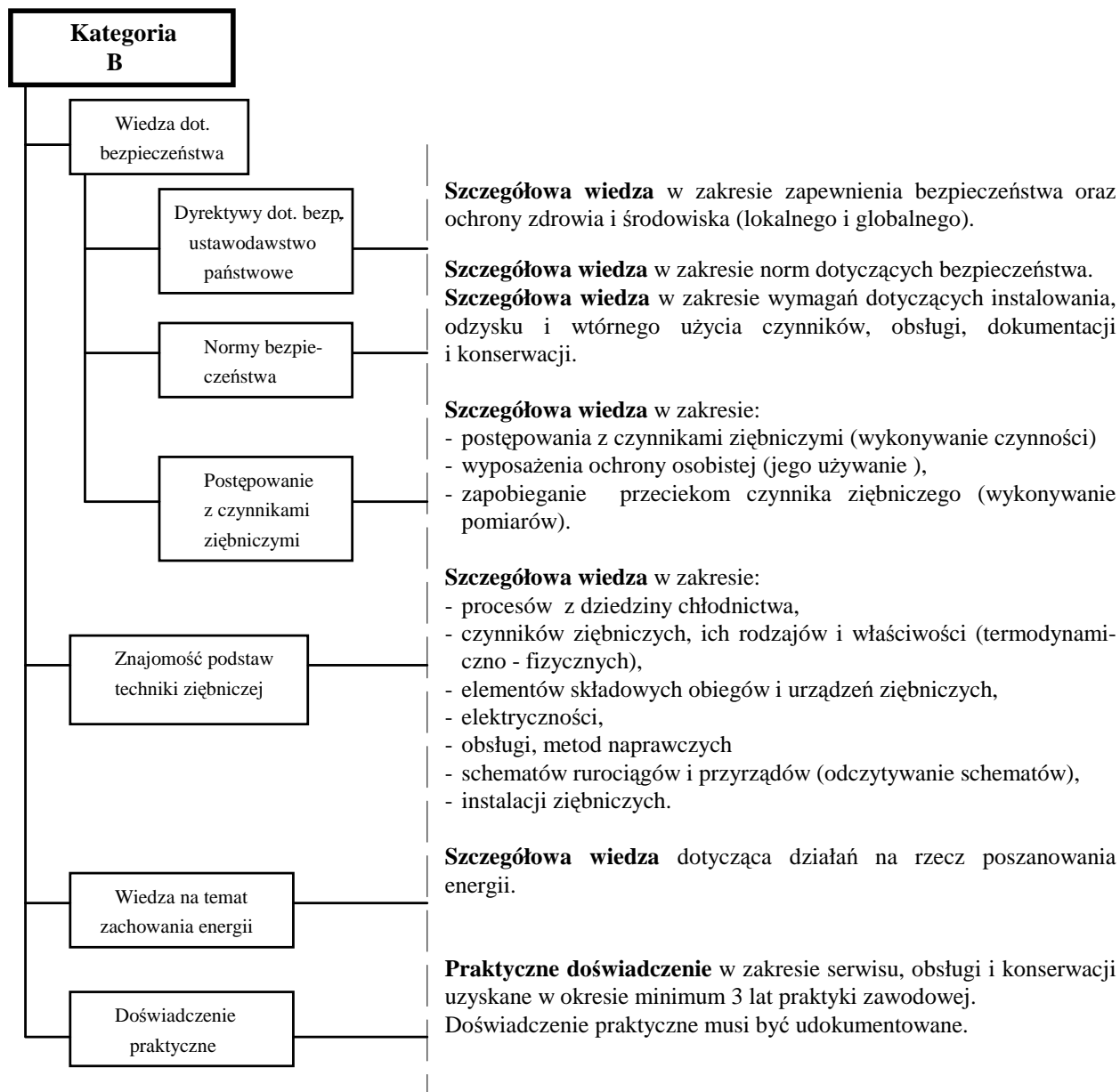
Egzamin praktyczny polega na sprawdzeniu umiejętności stosowania się do wymagań z zakresu bezpieczeństwa przez daną osobę, podczas realizacji przez nią określonego zadania zawodowego.

Egzamin praktyczny obejmuje zadania praktyczne wybrane w sposób niemożliwy do przewidzenia ze zbioru pytań.

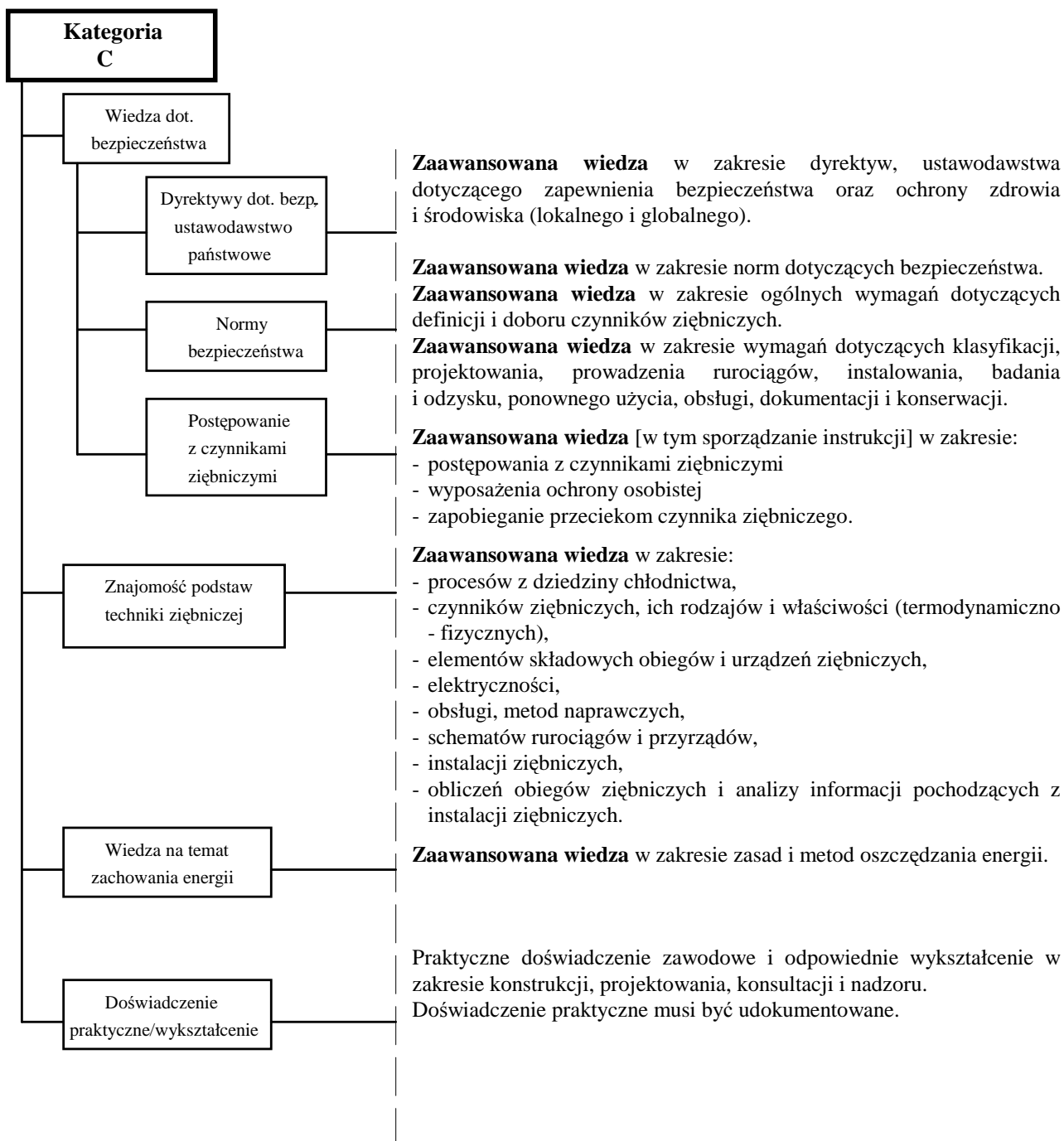
Wymagania dotyczące egzaminu praktycznego podano na rys. 5.5.

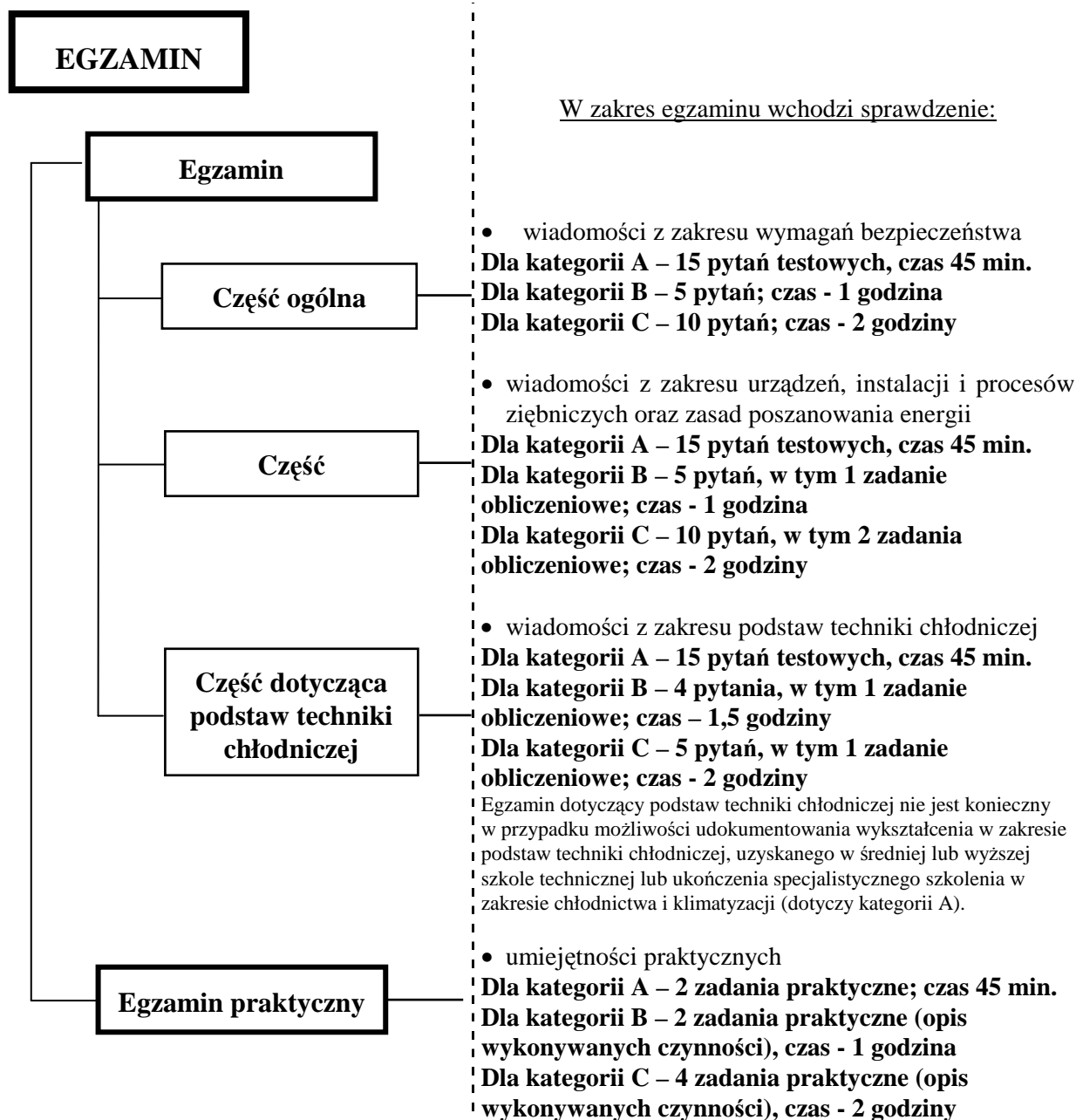
RYC. 5.2. ZAKRES WIEDZY I UMIEJĘTNOŚCI WYMAGANY PRZY UBIEGANIU SIĘ O KATEGORIĘ KOMPETENCJI A

RYC. 5.3. ZAKRES WIEDZY I UMIEJĘTNOŚCI WYMAGANY PRZY UBIEGANIU SIĘ O KATEGORIĘ KOMPETENCJI B

RYS. 5.4. ZAKRES WIEDZY I UMIEJĘTNOŚCI WYMAGANY PRZY UBIEGANIU SIĘ O KATEGORIĘ KOMPETENCJI C

RYS. 5.5. WYMAGANIA DOTYCZĄCE EGZAMINU NA KATEGORIE KOMPETENCJI A, B, C.

Przeprowadzanie egzaminu

Egzaminy są przeprowadzane w odpowiednich lokalach wyposażonych w odpowiedni sprzęt do przeprowadzania zarówno egzaminów teoretycznych jak i praktycznych.

Egzaminy pisemne i egzaminy praktyczne są przeprowadzane przez egzaminatora. Egzaminatorowi w przeprowadzaniu egzaminu pomaga jedna lub więcej osób (asystenci).

Egzaminy pisemne i praktyczne ukończone przez daną osobę oceniają egzaminatorzy w sposób uczciwy, miarodajny i wiarygodny, który potwierdzany jest poprzez stosowne działania w ramach procedury nadzoru. Czas trwania poszczególnych części egzaminu przedstawiono na schemacie 5.6.

Ogłoszenie wyników egzaminów przeprowadzane jest w trybie indywidualnej rozmowy lub korespondencji z wnioskującym.

Ocena egzaminów

Ocena kandydatów dokonywana jest oddzielnie w ramach poszczególnych części egzaminu. Przy ocenianiu kandydatów w ramach egzaminu teoretycznego stosuje się skalę od 0 – 10 punktów za każde pytanie. W przypadku pytań testowych możliwe jest uzyskanie przez kandydata za każde z pytań 0 punktów (odpowiedź niepoprawna, nieczytelna, brak odpowiedzi) lub 1 punkt (odpowiedź poprawna). Aby uznać egzamin za zdany konieczne jest uzyskanie przez kandydata z każdej części egzaminu (ogólna, kierunkowa, podstawy techniki chłodniczej) minimum 60 % maksymalnej liczby punktów możliwych do uzyskania.

Egzamin praktyczny oceniany jest jako "zdany" lub "nie zdany".

Aby uzyskać certyfikat kompetencji należy uzyskać z każdego z egzaminów (tj. egzaminu z wiadomości ogólnych, egzaminu kierunkowego, egzaminu dotyczącego podstaw techniki chłodniczej i egzaminu praktycznego) ocenę "zdany".

Osoba (kandydat), która nie zdała któregoś z egzaminów, może zdawać ponownie tylko ten egzamin, pod warunkiem, że egzamin poprawkowy ma miejsce w ciągu 12 miesięcy od daty egzaminu niezdanego.

Decyzja o certyfikacji

Decyzja o wydaniu certyfikatu następuje po spełnieniu przez wnioskującego wszystkich wymagań postępowania certyfikacyjnego (wniosek, pozytywny wynik egzaminu, wniesienie wymaganych opłat, podpisanie umowy). Certyfikat powinien zawierać co najmniej:

- a) imię i nazwisko osoby, która uzyskała dany certyfikat;
- b) datę uzyskania certyfikatu;
- c) datę upływu okresu ważności certyfikatu;
- d) kategorię i zakres kompetencji;
- e) nazwę jednostki certyfikującej;
- f) dokument/y/ odniesienia;
- h) numer identyfikacyjny;
- i) podpisy osób reprezentujących jednostkę certyfikującą.

Okres ważności certyfikatu

Okres ważności certyfikatu wynosi **pięć lat**.

Jednostka certyfikująca powinna mieć prawo zawieszenia / cofnięcia certyfikatu w przypadku niespełnienia warunków określonych w postępowaniu certyfikacyjnym, umowie o wydanie certyfikatu i nadzór, potwierdzenia dowodów nieetycznego zachowania się posiadacza certyfikatu.

Nadzór nad posiadaczem certyfikatu

Jednostka certyfikująca personel sprawuje nadzór nad prawidłowością stosowania certyfikatu, który obejmuje wypełnienie przez posiadacza certyfikatu wymagań określonych w certyfikacie i zawartej z COCH umowie, w tym:

- Posiadacz certyfikatu zobowiązuje się do stosowania certyfikatu zgodnie z przeznaczeniem i gromadzenia zapisów dotyczących skarg, które wpłynęły w związku z jego działalnością objętą zakresem certyfikatu.
- W okresie ważności certyfikatu, posiadacz certyfikatu zobowiązany jest do wykonywania prac w zakresie określonym certyfikatem w ramach stosunku pracy. Dopuszcza się czasowe przerwy w pracy, jednak sumarycznie nie dłuższe niż 1 rok.
- Posiadacz certyfikatu zobowiązany jest do udokumentowania odbycia co najmniej 1 szkolenia w zakresie obowiązujących przepisów prawnych i norm dotyczących bezpieczeństwa w połowie okresu ważności certyfikatu.

Jednostka certyfikująca personel zobowiązana jest do powiadamiania posiadacza certyfikatu o zmianach w systemie certyfikacji oraz zmianach przepisów prawnych i norm dotyczących certyfikatu w okresie jego ważności.

Niespełnienie przez posiadacza certyfikatu wymagań określonych w umowie i certyfikacie, powoduje cofnięcie lub unieważnienie certyfikatu.

Wymagania dotyczące utrzymania kompetencji

Osoba (posiadacz certyfikatu) powinien utrzymywać swe kompetencje przez np. studiowanie literatury dotyczącej stosowanych zagadnień, publikacje w czasopismach branżowych uczestniczenie w konferencjach naukowo – technicznych, seminariach i szkoleniach, pogłębianie doświadczenia praktycznego. Posiadacz certyfikatu zobowiązany jest do:

- stosowania certyfikatu zgodnie z przeznaczeniem i gromadzenia zapisów dotyczących skarg, które wpłynęły w związku z jego działalnością objętą zakresem certyfikatu,
- wykonywania prac w zakresie określonym certyfikatem w okresie ważności certyfikatu. Dopuszcza się czasowe przerwy w pracy, jednak sumarycznie nie dłuższe niż 2,5 roku w okresie ważności certyfikatu.
- udokumentowania odbycia co najmniej 1 szkolenia w zakresie obowiązujących przepisów prawnych i norm dotyczących bezpieczeństwa w okresie ważności certyfikatu.

Niektóre aspekty kompetencji personelu mogą wymagać ponownej oceny, wówczas stosowne wymagania zapisane są w umowie o wydanie certyfikatu i nadzór.

Ponowna certyfikacja

Z chwilą upływu okresu ważności certyfikatu, jednostka certyfikująca na wniosek zainteresowanego może udzielić certyfikatu wg uproszczonej procedury wymagającej zdania przez zainteresowaną osobę egzaminu ogólnego i kierunkowego z zakresu wiedzy dotyczącej ustawodawstwa państwowego i norm z zakresu bezpieczeństwa, na kolejny okres nie dłuższy jednak niż pięć lat. Przy przedłużaniu ważności certyfikatu konieczne jest udokumentowanie spełnienia przez posiadacza certyfikatu wymagań dotyczących utrzymania kompetencji.

W przypadku cofnięcia certyfikacji uzyskanie certyfikatu wymaga ponownej certyfikacji.

Wykorzystanie certyfikatów

W umowie o certyfikację i nadzór posiadacz certyfikatu zobowiązuje się do:

- powoływanie się na certyfikację i jednostkę certyfikującą wyłącznie w zakresie objętym udzielonym certyfikatem;
- spełnienie innych warunków programu certyfikacji określonych w umowie i certyfikacie;
- niewykorzystywania certyfikacji w sposób naruszający prawa jednostki certyfikującej lub w sposób, który jednostka może uznać za mylący lub nieuprawniony;

- bezzwłocznego zaniechania wszelkich roszczeń co do praw wynikających z certyfikacji w przypadku zawieszenia lub cofnięcia certyfikacji, w tym powoływania się na jednostkę certyfikującą lub certyfikację, a także zwrot jednostce certyfikującej wszelkich wydanych przez nią certyfikatów;
- niewykorzystywanie certyfikatu w sposób mogący wprowadzić w błąd.

Jednostka certyfikująca zobowiązuje się do wydania certyfikatu każdej osobie, która spełnia wymagania określone w programie certyfikacji. Jednostka zachowuje wyłączne prawo własności certyfikatów.

Jednostka certyfikująca zezwala posiadaczowi certyfikatu na wykorzystanie certyfikatu w materiałach reklamowych, katalogach, promocji swojej działalności, publikacjach itp. w formie kopii certyfikatu (w wersji kolorowej i monochromatycznej).

Dokumentacja procesu certyfikacji

Jednostka certyfikująca przechowuje i nadzoruje, w okresie ważności certyfikatu, dokumentację dotyczącą każdej osoby, która otrzymała certyfikat i przebiegu procesu certyfikacji.

Dokumentacja dotycząca poszczególnych osób jest przechowywana w warunkach zapewniających bezpieczeństwo i poufność, przez okres ważności certyfikatu, a następnie archiwizowana.

Zawieszenie / cofnięcie certyfikacji

W przypadku niewłaściwego powołania się na certyfikację lub wprowadzające w błąd wykorzystanie certyfikatów przez posiadacza certyfikatu w publikacjach, katalogach itp., a także skarg i reklamacji dotyczących działalności, czy też nieetycznego zachowania posiadacza certyfikatu, jednostka certyfikująca przeprowadza działania korygujące, które mogą prowadzić do:

- zawieszenia / cofnięcia certyfikacji,
- opublikowania informacji o wykroczeniu,
- inne działania prawne.

Poufność

Jednostka certyfikująca gwarantuje zachowanie poufności obejmującej informacje uzyskane w procesie certyfikacji dotyczące kandydata i przebiegu procesu certyfikacji

Odwołania

Wnioskującemu / posiadaczowi certyfikatu przysługuje prawo odwołania od decyzji jednostki na każdym etapie procesu certyfikacji, zgodnie z przyjętą procedurą, włącznie z odwołaniem do Prezesa Zarządu COCH.

Kwalifikacje i sposób powoływania egzaminatorów

Egzaminatorzy powoływani są z grona osób legitymujących się znaczącym dorobkiem naukowym, dydaktycznym i doświadczeniem praktycznym w zakresie chłodnictwa.

Egzaminatorzy i asystenci egzaminatorów powoływani są zarządzeniem Prezesa Zarządu na wniosek Komitetu Technicznego.

Wymagania dotyczące kwalifikacji egzaminatorów i asystentów egzaminatorów:

1) egzaminatorzy

- wykształcenie wyższe techniczne lub stopień naukowy
- minimum 10 lat pracy dydaktycznej lub 15 lat pracy w Jednostce Badawczo-Rozwojowej zajmującej się problematyką chłodnictwa, w tym 10 lat na samodzielnym stanowisku

2) asystenci egzaminatorów

- średnie wykształcenie techniczne
- minimum 2 lata praktyki zawodowej w dziedzinie chłodnictwa

Do przeprowadzenia danego egzaminu egzaminatorów – przewodniczącego Komisji Egzaminacyjnej i członków Komisji oraz asystentów, wyznacza Kierownik Działu Certyfikacji Personelu z powołanego przez Prezesa Zarządu COCH zespołu egzaminatorów i asystentów egzaminatorów. Egzaminatorzy tworzą Komisję Egzaminacyjną.

Wyposażenie techniczne dla potrzeb egzaminów

Dla potrzeb egzaminu teoretycznego niezbędne są pomieszczenia zapewniające egzaminowanemu odpowiednie warunki zdawania egzaminu (pomieszczenia).

Dla potrzeb egzaminu praktycznego należy zapewnić wyposażenie techniczne, obejmujące m.in.:

- Urządzenie /instalację zbiorniczą zawierającą czynnik zbiorniczy zaliczany odpowiednio do grupy bezpieczeństwa A1, A2, A3, B1, B2 i B3.
Instalacja zbiornicza jako urządzenie autonomiczne i instalacje budowane w miejscu przeznaczenia.
- Instalację zbiorniczą umożliwiającą przeprowadzenie egzaminu praktycznego, co najmniej w zakresie:
  - wykrywania usterek;
  - próby ciśnieniowej i próby szczelności;
  - wymiany elementów składowych instalacji;
  - ustawiania warunków eksploatacji.
- Jedną specjalną maszynownię spełniającą wymagania maszynowni dla instalacji z czynnikiem zbiorniczym grupy A2, B1 i B2.
- Sprzęt umożliwiający przeprowadzenie próby ciśnieniowej i próby szczelności instalacji rurociągowych.
- Sprzęt do manipulowania czynnikami zbiorniczymi (odzysk, ponowne użycie) odpowiednio grupy A1, A2, A3, B1, B2 i B3.
- Sprzęt do ochrony osobistej zabezpieczający przed oddziaływaniem czynników zbiornicznych odpowiednio grupy A1, A2, A3, B1, B2 i B3.

Odwołania

Wnioskującemu o certyfikat kompetencji, kandydatowi, posiadaczowi certyfikatu przysługuje prawo do odwołania się od niekorzystnej decyzji dotyczącej:

- przerwania procesu certyfikacji,
- odmowy udzielenia certyfikatu,
- ograniczenia zakresu certyfikacji,
- zawieszenia lub cofnięcia certyfikacji,

Odwołanie od decyzji jednostki certyfikującej personel, zawierające jasno sformułowane żądania z ich uzasadnieniem, zainteresowany może złożyć do Prezesa Zarządu.

INFORMACJE DODATKOWE

Zalecenia dotyczące szkolenia dla potrzeb certyfikacji kompetencji

Szkolenie osób mające na celu uzyskanie przez nie kompetencji do prowadzenia działalności w dziedzinie chłodnictwa, pomp ciepła i klimatyzacji powinno być regulowane wytycznymi państwowymi. W razie ich braku należy posłużyć się zaleceniami przedstawionymi poniżej. Każda osoba, która chce być uznawana za kompetentną, powinna posiadać minimum wiedzy teoretycznej i umiejętności praktycznych, które mogą być uzyskane poprzez szkolenie przeprowadzone przez przygotowany do tego celu ośrodek szkolenia. Ośrodek taki może również prowadzić szkolenia związane z utrzymaniem poziomu kompetencji wymaganym m.in. w czasie nadzoru nad certyfikatem oraz przy wnioskowaniu o odnowienie ważności certyfikatu. Zagadnienie właściwego szkolenia mającego na celu uzyskanie kompetencji powinno być rozwiązywane przy uwzględnieniu zaszeregowania zainteresowanych osób do jednej z trzech kategorii, zależnie od posiadanych kwalifikacji.

Wymagania dotyczące szkolenia dla poszczególnych kategorii kompetencji zawarte są w normie PN-EN 13313.

Dokumenty dostępne dla klienta

- Kompetencje osób działających w dziedzinie chłodnictwa, pomp ciepła i klimatyzacji. Normatywne wymagania kwalifikacyjne COCH nr WK-00001/97/03/08 – wyd. 4, 2003.
- Materiały pomocnicze do egzaminu dla ubiegających się o certyfikat kompetencji w zakresie chłodnictwa, klimatyzacji i pomp ciepła;
- Certyfikacja personelu – informator;
- Pytania i zadania egzaminacyjne na kategorii kompetencji B, C – wyd. 3, 2002.